

Riksdagens protokoll

2014/15:60

Fredagen den 13 februari

Kl. 09.00–11.03

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:244

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:244 Utbildningsministerns möten med utbildningsföretagen
av Aron Modig (KD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 17 februari 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten.

Stockholm den 10 februari 2015

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2014/15:255

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:255 MSB:s utbildningsverksamhet
av Lena Asplund (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 6 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden.

Stockholm den 6 februari 2015

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

Interpellation 2014/15:271

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:271 Anställningsvillkor och trygghet för löntagarna vid upphandling
av Jonas Sjöstedt (V)

Interpellationen kommer att besvaras den 3 mars.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor som inte kan ändras.
Stockholm den 11 februari 2015
Arbetsmarknadsdepartementet
Ylva Johansson (S)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

§ 2 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motion
2014/15:3035 till socialförsäkringsutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 3 Svar på interpellation 2014/15:243 om otillåtna bosättningar

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Maria Malmer Stenergard har frågat mig om jag har gjort ställningstagandet att nuvarande regelverk kring handräckning fungerar på ett tillfredsställande sätt när det gäller otillåtna bosättningar och, om inte, på vilket sätt jag och regeringen avser att förändra reglerna så att problemen kan hanteras på ett snabbare och mer ändamålsenligt sätt.

Frågan är ställd mot bakgrund av att det har förekommit att personer som vistas tillfälligt i Sverige har skapat en temporär boplatz utan berörd markägares tillstånd. Det rör sig ofta om mycket utsatta människor som lever i utanförskap och svår fattigdom i sina hemländer och som har sökt sig till Sverige i hopp om att hitta en försörjning här. För regeringen är det viktigt att dessa människor kan vistas i Sverige på ett anständigt sätt.

Dagens regler om handräckning är utformade med målsättningen att hitta en balans mellan sökandens intressen och nödvändiga rättssäkerhetsgarantier. Jag är tveksam till om ändringar i det regelverket skulle lösa de aktuella frågorna.

Däremot finns det ett behov av att hitta väl fungerande former för samverkan mellan kommuner, landsting, myndigheter och organisationer som kommer i kontakt med socialt och ekonomiskt utsatta människor när de vistas tillfälligt i Sverige. Genom en förbättrad samverkan kan det tillfälliga stödet till dessa personer utformas på ett ändamålsenligt sätt. På så sätt kommer också markägarnas intressen att respekteras.

Regeringen har nyligen gett en nationell samordnare i uppdrag att stödja det arbete som utförs av myndigheter, kommuner, landsting och organisationer som möter utsatta EES-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige och som inte har uppehållsrätt.

I samordnarens uppdrag ingår bland annat att främja en aktiv samverkan mellan berörda aktörer, vilket kan vara särskilt viktigt när personer ska förmås att flytta från tillfälliga boplatser. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 februari 2016. Samordnaren kommer också fortlopande att informera Regeringskansliet om sitt arbete.

Anf. 2 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret. Jag vill inleda med att betona att det handlar om situationer som uppstår till följd av fattigdom och att människor har det svårt. Ofta handlar det om EU-medborgare som kommer till Sverige på grund av just fattigdom.

Problemet är naturligtvis så mycket större än att dessa utsatta människor olovligen bosätter sig på annans mark, och här krävs olika åtgärder för att komma till rätta med deras situation, både nationellt och inom EU-samarbetet. Precis som Morgan Johansson påpekar är det viktigt med samverkan mellan kommuner, myndigheter och organisationer för att på bästa sätt kunna hjälpa utsatta människor som tillfälligt vistas här.

Trots detta större sammanhang kvarstår problemet att markägare – kommuner men framför allt enskilda fastighetsägare – kan hamna i en mycket besvärlig situation när människor på ett otillåtet sätt bosätter sig på deras mark. Det kan röra sig om allt från parkeringsplatser till privat skog.

Dels hindras markägarna rent faktiskt från att använda sin mark, dels kan bosättningarna medföra andra problem. Det kan uppstå sanitära problem men också risk för skador. Det händer att man eldar, och det händer att man hugger ner skog till bosättningarna.

Det är i de här situationerna knappast juridiskt svårt att utreda om bosättningarna sker i strid med lag. De går långt utöver vad allemansrätten tillåter. Men trots att det i dessa fall är uppenbart att de som har bosatt sig på marken har tagit sig en rätt som de inte har är det med dagens juridiska system mycket svårt för markägaren att snabbt få tillbaka besittningen av sin mark.

Det är mot denna bakgrund jag har ställt frågan till justitieministern om regeringen anser att nuvarande system fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Regelverket kring detta är knepigt. Jag ska försöka få igenom det lite översiktligt för att belysa det. Först ska markägaren skaffa sig en exekutionstitel, normalt ett beslut om särskild handräckning, som innebär att man får lov att flytta på personerna. Inför det måste personerna som ska omfattas av beslutet också identifieras, och ofta får man då ta hjälp av polisen.

När man väl har fått ett beslut ska man begära verkställighet, det vill säga att kronofogden rent faktiskt åker ut och förmår människorna att flytta. Ansökningskostnaden för detta är 600 kronor per person som ska flyttas. Det kan ibland röra sig om grupper på 40–50 personer. Det blir en ganska ansevärd summa, i alla fall för en liten markägare.

När handräckningen sker måste kronofogden försäkra sig om att de personer som omfattas av beslutet också är de som befinner sig på platsen. Har det tillkommit en person kan den inte flyttas, och då är åtgärden inte till någon större nytta.

Kronofogdens handräckning omfattar bara det markområde som framgår av beslutet. Om gruppen flyttar till en plats i närheten eller efter en tid flyttar tillbaka måste hela proceduren göras om igen med

identifiering, ny exekutionstitel, ny begäran om verkställighet och ytterligare kostnader som följd.

Efter att personerna har flyttats får markägaren ofta stora kostnader för sanering av marken. Det kanske lämnas kvar fordon som måste tas om hand. Även det kostar, inte minst i tid och ansträngning.

Herr talman! Det är inte rimligt eller proportionerligt att markägaren när någon annan uppenbart har tagit sig rätten på detta vis ska ha så svårt som i dag att få tillbaka besittningen av marken. De krångliga reglerna finns för att säkerställa rättssäkerhet för svaranden, men kan vi verkligen påstå att detta är rättssäkert för markägaren?

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för interpellationen som på ett bra sätt belyser denna växande problematik. År 2013 begärdes det lite drygt 100 särskilda handräckningar under hela året. Förra året, 2014, hade det kommit in nästan lika många under bara första halvåret. Vi ser alltså fler och fler fall av detta.

De som begär särskild handräckning är i de allra flesta fall staten, kommuner eller företag. Under perioden 2013–2014 begärdes endast två handräckningar av privatpersoner. I de allra flesta fall finns alltså ett stöd i botten från en större organisation som kan hjälpa till med de byråkratiska problem som följer på detta.

Det är alls ingen enkel fråga. Jag säger inte i svaret att jag utesluter åtgärder utan att jag ser att det kan finnas ett intresse av och möjlighet att förenkla förfarandet. Men låt oss först ge den särskilda nationella samordnaren en chans att sätta sig in i det och ta de kontakter som behövs.

Han ska rapportera till oss i ett slutbetänkande i januari 2016, men vi har sagt att han ska återkomma till Regeringskansliet dessförinnan om han tycker att det finns saker och ting som vi måste göra.

Kontentan i mitt svar är att jag inte utesluter åtgärder, men jag vill först att den nationella samordnaren tar i detta, vilket jag tror att han kommer att göra på ett bra sätt.

Jag talar i så fall om förenklingar av regelverket. Jag drar mig för att försöka reglera allemansrätten på något sätt, för då hamnar vi i mycket större problem.

Som sagt, låt oss först se vad den nationella samordnaren har att säga när han har tagit de kontakter som han ska göra. Sedan kan vi gå vidare därifrån.

Anf. 4 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Det är positivt att justitieministern inte utesluter regelförenklingar på detta område. Det är viktigt att markägarens intresse, oavsett vem det är, kan tas till vara i varje enskilt fall.

Det framgår av justitieministerns svar att man vill att detta i alla fall inledningsvis ska lösas genom ett samarbete mellan kommuner, landsting och organisationer. Jag känner mig dock inte helt nöjd med att man är beroende av att ett sådant samarbete fungerar för att markägarens intresse ska kunna tas till vara.

Det finns platser i landet, till exempel Göteborg, där samverkan i dag fungerar väl, men det tar ändå för lång tid med detta omständliga system.

I går fick jag uppgifter från Kronofogdemyndigheten att det 2014 kom in 235 ansökningar i denna typ av mål, men det var kanske färre som verkställdes. Närmare 1 800 personer avhystes, så många berördes. Det har funnits platser där saneringen efteråt har kostat över en halv miljon kronor. Problemen är alltså tydliga.

Kostnaderna är stora inte bara för markägaren. Det krävs också stora resurser från det offentliga som vi måste kunna försvara. Beslut ska fattas hos kronofogden och sedan – inte minst – verkställas. Polisen ska hjälpa sökanden med identifiering och vara med först när kronofogden åker ut för att informera om och delge beslutet och sedan när det ska verkställas.

Om vi kan förenkla regelverket kring de här situationerna kan vi bidra till att minimera skadorna. Om det går snabbt blir skadorna för markägaren mindre. Jag talar inte om allemansrätten – jag tycker inte heller att vi behöver reformera den. Detta är alldeles uppenbart något som går utöver allemansrätten.

Jag tycker inte alls att detta är någon juridisk knäckfråga. Man skulle till exempel kunna utöka polisens befogenhet att avvisa med stöd av polislagen. Det skulle kunna vara en väg att gå.

I veckan avvisade polisen människor som hade bosatt sig på Sergels torg. Även ett sådant ingripande kräver en juridisk bedömning innan det sker.

På motsvarande sätt skulle man kunna tänka sig att polisen, på begäran av fastighetsägaren, får rätt och skyldighet att avvisa personerna. Jag tror att man därigenom fortfarande ser till båda parter rätt, samtidigt som man tar ansvar för att minimera skador.

Om man inte kan enas kring en sådan lösning kanske man kan se över regelverket så att man inte behöver identifiera varje individ i en grupp som behöver flyttas. Det kan underlätta och skynda på prövningen. Då skulle man dessutom kunna begränsa ansökningsavgiften till en.

Hur ställer sig justitieministern till en sådan lösning?

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det vore att gå händelserna i förväg. Jag vill inte ge mig in i en detaljdiskussion om vad man skulle behöva göra.

Låt oss först se till att den nationella samordnaren får möjlighet att titta på den här frågan tillsammans med många andra frågor och göra det arbete med ökad samordning och kontakter som han har att göra. Därefter kanske vi kan se om vi kan hitta vägar att förenkla regelverket, om det finns behov av det.

Jag ser problemen, och jag är beredd att göra något åt dem. Frågan var uppe hos den förra regeringen, som gjorde ett förarbete men sedan valde att inte gå vidare.

Samtidigt ser vi hur problematiken växer. Interpellanten hade helårssiffror för 2014. Jag redovisade halvårssiffrorna för 2014, men de pekar åt samma håll. Det kom in ungefär dubbelt så många ansökningar 2014 än vad det gjorde 2013, och det kan mycket väl vara så att problematiken kvarstår 2015.

Kontentan i mitt svar är: Låt oss först se resultatet av den nationella samordnarens erfarenheter. Han tittar bland annat på den här frågan. Jag utesluter inte att regeringen sedan kan ta initiativ i riktning mot regelförenkling.

Anf. 6 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Jag vill åter betona att jag tycker att det är viktigt att man i varje läge kan se till att markägaren får snabb och effektiv hjälp av de rättsvårdande myndigheterna. I det här fallet är systemet inte effektivt.

Jag är naturligtvis glad att justitieministern uppmärksammar den här frågan och att man har en utredare som tittar på hela problematiken. Sådant här tenderar ibland att ta lite tid. Det är viktigt att vi tar ansvar för att tillvarata människors rätt på ett effektivt sätt och inte begraver eventuell problematik i alltför långvariga utredningar.

Vi har dessutom den andra aspekten av offentliga resurser. Jag tror att vi verkligen skulle kunna använda dem på ett klokare sätt om de gick till de myndigheter som försöker bekämpa människors fattigdom på sikt.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är naturligtvis detta det handlar om. Man ska inte tro att vi gör någonting åt själva grundproblematiken genom det här. Det finns en orsak till att dessa människor är här. Det är fattigdomen som driver dem ut ur sina hemländer.

Om man tänker på det är det egentligen alldeles absurt. För dessa människor ter det sig bättre att sitta i en snödriva uppe i norra Europa och värma en burk soppa över en öppen låga än att vara i sina hemländer. Det säger en del om hur det faktiskt ser ut i länder som Bulgarien, Rumänien och Ungern.

Om man ska lösa den här problematiken handlar det om att sätta press på dessa länder att behandla sina medborgare på ett anständigt sätt. Det innebär inte att frågan här kan lösas snabbt, men det är själva grundorsaken.

Den nationella samordnaren Martin Valfridsson har ett mycket viktigt uppdrag. Jag ser fram emot hans återrapportering till Regeringskansliet om bland annat de här aspekterna av hans jobb. Det finns säkert anledning för oss att återkomma då.

Den förra regeringen gjorde som sagt en förstudie, men valde att inte gå vidare. Låt oss ta ett nytt tag i denna frågeställning.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2014/15:237 om framtidens livsmedelsförsörjning

Anf. 8 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Åsa Coenraads har frågat mig vad min och regeringens hållning i frågan om GMO och GM-grödor är. Åsa Coenraads har också

frågat mig om jag avser att verka inom EU för att fler GM-grödor får odlas och säljas, baserat på god vetenskaplig grund.

Min och regeringens hållning i GMO-frågan utgår från att varje GMO bedöms var för sig och från fall till fall beroende på vilka egenskaper den har. Det är viktigt att användning och odling av genetiskt modifierade organismer inte leder till påverkan på den biologiska mångfalden. En GMO ska vara lika säker som den vanliga motsvarigheten för att godkännas.

Det är också viktigt att GMO-produkter är fortsatt tydligt märkta för att möjliggöra ett informerat val för konsumenter och lantbrukare av konventionella, ekologiska och genetiskt modifierade produkter.

Sverige ska även fortsättningsvis verka för ett öppet regelbaserat världshandelssystem där våra WTO-förpliktelser respekteras samt för en enhetlig och fungerande inre marknad.

Detta är en del av de faktorer som tas i beaktande i det regelverk och i den process som finns för GMO. Mer specifikt har regeringen att förhålla sig till det EU-gemensamma och det nationella regelverket i frågan. Regelverket utgår från den vetenskapliga bedömning som görs av Efsa, den europeiska granskningsinstansen, samt yttrande från våra svenska GMO-myndigheter och den analys som de gör. Efter detta gör regeringen en sammanvägd bedömning.

EU:s lagstiftning inom GMO-området är harmoniserad och har hög skyddsnivå. GMO är en politiskt känslig fråga i många EU-länder. EU har på grund av detta svårigheter att fatta beslut. Kommissionen presenterade 2010 ett förslag som medger att medlemsstater får möjlighet att förbjuda odling av godkända GMO-grödor på sitt territorium. Denna lagstiftning kommer på plats i närtid. Kommissionens förhoppning är att detta ska göra GMO-frågan mindre politiskt känslig.

En tryggad global livsmedelsförsörjning är en viktig målsättning för många politikområden. Klimatförändringarna kommer onekligen att ställa hårda krav på att livsmedel kan produceras på den mark som finns tillgänglig och helst där befolkningen är som störst.

Livsmedlen skulle givetvis räcka längre om svinnet blir lägre. Därför behövs det bland annat bättre infrastruktur från åker till marknad samt bättre lagringsmöjligheter. Det finns flera sätt att bidra till en tryggad global livsmedelsförsörjning. Vi måste se helheten och använda alla verktyg.

Anf. 9 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret på min interpellation om framtidens livsmedelsförsörjning.

Världen står som vi alla vet inför en situation där vi ska producera mer mat under en generation än vi tidigare gjort under en hel civilisation. Det är en stor utmaning i sig. Världen står dessutom inför och under stora omställningar genom att klimatet förändras över hela vårt klot. Det kommer att göra tidigare odlingsbar mark oanvändbar och nya marker möjliga för odling.

Vi kommer med detta sagt att behöva odla allt smartare i framtiden. Växtförädling är inget nytt i sig. Både människan och växterna har förädlats under alla år, men med modern teknik kan vi skynda på processen, och det kommer att vara en förutsättning för framtidens livsmedelsförsörjning.

Sverige är ett land med en allt mindre jordbrukssektor men glädjande nog med en ökad livsmedelsexport så långt. Att vår export ökar är ingen slump. Vi är duktiga på att producera, och vi får fram högkvalitativa produkter. Den tidigare regeringens satsning på Matlandet Sverige har även den lätt till att svensk mat tar sig ut till större marknader.

För att skapa förutsättningar för det svenska jordbruket behöver Sverige ligga i framkant. Vi har ett smart och miljövänligt sätt att producera mat. Men Sverige kan mer. Vi kan mer genom att ge politiska förutsättningar för ökad produktion och ökad handel.

Jag skrev den här interpellationen eftersom Sverige aktivt valde att lägga ned sin röst i EU när framtidens GMO-grödor beslutades, detta efter att dessutom ha missat att förankra beslutet i riksdagen.

Detta är olyckligt ur två synvinklar. Precis som ministern nämner i sitt svar är GMO-frågan infekterad och omgärdad av en hel del myter. Att Europeiska unionen därför tillåter vissa länder att frånga principen om beslut baserade på vetenskaplig bedömning så att rent godtycke kan vara grund är direkt farligt ur ett säkerhetsperspektiv.

Dessutom är det olyckligt att den svenska regeringen vägrar att bekänna färg i GMO-frågan. Vi har alltid varit ett land som har baserat våra beslut på vetenskap och beprövade fakta. Vi har även varit ett land som har legat i framkant när det gäller teknikutveckling och forskning.

Med regeringens inställning i GMO-frågan skjuts makten över svensk livsmedelsproduktion längre bort från Sveriges riksdag och Sveriges bönder och kommer allt närmare Bryssel.

Ministerns svar lämnar tyvärr en del frågetecken, och jag upplever inte heller att han direkt har svarat på de frågor som jag ställde, så jag ställer dem igen. Vad är regeringens hållning till GMO och GM-grödor i Sverige? Kommer ministern att verka för att fler grödor får säljas och odlas i Sverige?

Anf. 10 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Låt mig först konstatera att en nedlagd röst inte är ett nej till vetenskapligt beprövade metoder. Att en ny regering vill forma sin politik på olika områden, som i detta fall, är inte heller konstigt, utan det är ganska vanligt förekommande. Jag vill också upplysa ledamoten om att Camerons regering, när den tillträdde, tog åtta månader på sig för att forma en politik kring just GMO-frågan.

Vi är helt överens om att världen behöver mer livsmedel, och Sverige behöver också en högre livsmedelsproduktion. Det finns FN-rapporter som visar att behovet av livsmedel globalt fram till 2030 är ungefär 70 procent mer. Det är klart att det behövs många smarta lösningar för att klara av detta.

Vi i Sverige startar nu ett arbete för att öka den svenska livsmedelsproduktionen, när vi startar arbetet med den nationella livsmedelsstrategin, som borde ha kommit för många år sedan. Men där har Alliansen som tidigare styrde i riksdag och regering sa nej. Nu gläder jag mig åt att alla partier ställer sig bakom detta och har insett behovet av att öka livsmedelsproduktionen.

Vi kommer också att komplettera med en ny exportstrategi. Det handlar om att kunna ta ut svenska livsmedel på en större marknad, inte bara på närmarknaden Norden och Europa utan längre bort i världen där det behövs livsmedel.

Det är också en solidaritetstanke. Vi har låg självförsörjningsgrad i vårt land. Samtidigt ökar behovet ute i världen. Ska vi hämta de produkterna därifrån när vi har 600 000 hektar oanvänd åkermark? Vi har ett klimat och vatten som många saknar. Det är klart att vi måste ta ett ansvar för vårt land men också ta ett globalt ansvar.

Vi har en gemensam jordbrukspolitik inom unionen. Den reglerar givetvis en hel del av detta.

Att vi har lagt ned vår röst innebär att vi för en diskussion om hur vi ska forma en ny GMO-politik. Om det blir en sådan – den finns inte i dag – kommer vi gärna och informerar riksdagen om en sådan politik.

Anf. 11 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Ministern har fortfarande inte svarat på min ganska enkla fråga om hur regeringen ställer sig till GMO och GM-grödor i Sverige. Han undviker dessutom att berätta hur regeringen kommer att agera i framtiden.

Ministern svarar att varje enskild GM-gröda ska bedömas från fall till fall. Det är en självklarhet. Det görs redan i dag en bedömning i Efsa, som är Europas motsvarighet till Livsmedelsverket hos oss. Men min fråga handlar mer om hur Sverige kommer ställa sig till de redan godkända grödorna.

Svenska bönder har en tuff tillvaro i dag. En regering som säger sig ha lösningar för framtiden är också skyldig att lämna besked. Vi har nyligen haft ett val, och vi fick en regering som inte hade presenterat några gemensamma löften eller ståndpunkter före valet. Spänningen har därför varit ganska stor för att få höra vilka frågor regeringen kommer att driva och vilka frågor regeringen kommer att välja att inte driva.

Statsministern lovade i sin regeringsförklaring guld och gröna skogar. Vi var många som trodde att regeringen skulle komma med en rad propositioner under sitt första år. Det har trots allt gått flera månader sedan valet.

Men nu lyser tyvärr propositionerna med sin frånvaro, och landsbygdsministern duckar på frågorna om framtiden genom att skjuta dem på just framtiden, detta trots att ministern nämner att det under en längre tid har behövts en framtida planering för livsmedelsförsörjningen i Sverige. Då hade jag hoppats att ministern kanske hade haft några idéer eller visioner om hur detta skulle gå till.

Frågan om GMO och GM-grödor har ett samband med framtidens livsmedelsförsörjning och svenska bönders konkurrensmöjligheter i en alltmer global värld. Det hänger ihop med solidaritetstanken, precis som ministern säger, att våra svenska bönder skulle kunna få möjlighet att producera alltmer produkter för att kunna försörja den svenska marknaden

men också kunna exportera mer till dem som inte har möjlighet att odla på samma sätt.

Ministern talar också i sitt svar till mig om märkningen av GM-grödor. Där är vi helt överens. Detta är en typisk valfrihetsfråga. Man kan välja vad man vill odla, men man kan också välja vad man vill köpa – möjlighet att utvecklas och möjlighet att säga nej till det man inte tycker om.

Jag tycker fortfarande att det är lite konstigt att ministern väljer att lägga så mycket ansvar på Bryssel, där det just nu finns en liten risk att Sverige hamnar i bakkant när det gäller livsmedelsförsörjningen och konkurrensmöjligheterna för Sveriges bönder genom att inte våga ta beslut här och nu.

Jag kan inte annat än tolka ministerns brist på svar om just GMO och GM-frågan som att ministern inte tror på genmanipulerade grödor och att ministern inte heller kommer att tillåta genmanipulerade grödor i Sverige inom en snar framtid.

Anf. 12 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag förstår att moderatledamoten har lite svårt, när vi har fått en regering som inte duckar för framtidens livsmedelsförsörjning. Om man tittar på det historiskt ser man att det var den tidigare moderatledda alliansregeringen som vid ett flertal tillfällen duckade kring framtidens livsmedelsförsörjning. När det kom kommittémotioner här i kammaren för tre fyra år sedan om att vi måste ha en strategi för en nationell livsmedelsförsörjning blev det nej, och det blev nej nästa gång, och det blev nej tredje gången. Vilka har duckat för detta om inte Moderaterna och Alliansen?

Sedan finns det nog anledning att här också upplysa om hur processen för eventuella GMO-godkännanden går till i EU-sammanhang. Där finns det en genomförandekommitté som representeras av en tjänsteman. Det är regeringen som har ansvar att ge instruktioner för den ståndpunkt som Sverige ska ha vid dessa tillfällen.

För att det sedan ska bli ett giltigt beslut krävs det en kvalificerad majoritet för eller mot ett godkännande. Det som är mycket speciellt i dessa frågor är att det sällan har blivit en kvalificerad majoritet.

Dessa frågor har tidigare lyfts upp till jordbruks- och fiskerådet för beslut. Där var det samma regler, nämligen att förslagen skulle antas med kvalificerad majoritet. Det har inte heller uppnåtts många gånger. GMO-frågan är känslig i EU-sammanhang.

Sedan har man ändrat förordningen, och numera ska detta över huvud taget inte hanteras i ministerrådet. Det blir en så kallad omprövningskommitté, där den svenska EU-ambassadören företräder vårt land. Där krävs det också en kvalificerad majoritet. Sedan kan kommissionen fatta beslut.

Om man tittar på de positioner som Sverige ska förankra i utskotten i Sveriges riksdag är det frågor som behandlas på ministerrådet.

Det finns nog en hel del att fundera på när man hanterar dessa frågor i fråga om beslutsprocessen och om att säkerställa en långsiktigt bra livsmedelsförsörjning, både nationellt och globalt. Men man kan inte tro att det är en fråga – GMO – som löser detta. Bioteknik är inte bara GMO. Växtförädling är inte heller bara GMO. Det finns många olika parametrar

som måste till för att lösa såväl den globala livsmedelsförsörjningen som den nationella livsmedelsförsörjningen.

Anf. 13 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Landsbygdsministern talar om GMO och GM-grödor som om det är någonting som ligger i en mycket avlägsen framtid. Så är inte fallet. Genmanipulerade växter och framtidens livsmedelsförsörjning genom växtförädling är här och nu. De används i många andra länder runt om i vår värld, och det är tråkigt att Sverige inte ges möjlighet att vara med i fråga om detta och kunna producera mer, bättre och miljösämare produkter.

Ministern talar om omprövningskommittén när det gäller hanteringen av GMO-ärenden. Jag är glad att ministern reder ut en del frågetecken som har funnits i dessa diskussioner. Det är dock tråkigt att omprövningskommittén inte får direktiv från Sveriges regering och Sveriges riksdag om hur man ska ställa sig till framtidens växtförädling eftersom regeringen väljer att ducka i frågan.

Alliansregeringen arbetade hårt med att regelförenkla för svenskt jordbruk. Vi ville inte lägga extra pålagor på jordbruket utan öka möjligheterna och göra det enklare och billigare för företagare att driva sin verksamhet.

Den här regeringen lyser dock till viss del med sin frånvaro när det gäller framtida beslut. Men det finns en del orosmoln inom den framtida livsmedelsförsörjningen, och de gäller ytterligare pålagor, regler och framför allt skatter för det svenska jordbruket.

GMO-grödorna skulle kunna innebära ett ytterligare spår eller ben för svenskt lantbruk att stå på.

Jag väljer att se positivt på framtiden. Jag ser fram emot att höra mer om ministrarnas planer på livsmedelsstrategi och förädling i framtiden, och jag hoppas att vi får möjlighet att diskutera detta mycket i framtiden.

Anf. 14 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vi har haft en del GMO-odling i Sverige, bland annat stärkelse i potatis. Men det förekommer inte nu, och vi har i dag ingen odling av produkter som är GMO-baserade.

EU-förordningen innebär att även om det finns ett godkännande inom EU kan man på nationell nivå förbjuda att detta utsäde används i produktion i respektive land. Så är regelverket i dag.

När det gäller jordbrukspolitiken är det faktiskt Alliansen som har haft ansvar för den under åtta år. Under dessa åtta år har faktiskt 6 000 jobb försvunnit från svenskt jordbruk. Det är ett resultat av åtta års jordbrukspolitik med Alliansen. Det har lett till minskad livsmedelsproduktion.

Det som vi nu gör från samarbetsregeringen är att vi tar tag i frågan genom en nationell livsmedelsstrategi där vi har för avsikt att väsentligt öka svensk livsmedelsproduktion så att den också blir en ännu större exportnäring. I dag är svensk livsmedelsexport ungefär 50 miljarder, och det finns ett utrymme för mycket mer med tanke på de förhållanden som vi har. Det är alltså i sista minuten som man tar tag i detta. Men tyvärr har Alliansen varit oerhört passiv i dessa frågor under åtta år. Det är någonting som vi måste rätta till.

Att man avstår från att rösta när det gäller GMO innebär inte ett nej. Det innebär inte heller att vi säger att vi inte förlitar oss på vetenskaplig rådgivning.

Jag tackar för en bra debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2014/15:241 om Djuromsorgsprogrammet för grisar

Anf. 15 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jens Holm har frågat mig vad jag ska göra för att stärka omsorgen om grisar i Sverige. Han har också frågat om jag kommer att verka för att uppfödningsskolor som inte är godkända, såsom de inom Djuromsorgsprogrammet, inte får någon förlängning.

Sverige har sedan länge ett starkt skydd för livsmedelsproducerande djur, och det ska vi vara stolta över. Ett gott djurskydd är positivt inte bara för det individuella djuret, det kan dessutom leda till bättre produktionsresultat. Jag vill särskilt framhålla den svenska modellen med förebyggande hälsoarbete och ett gott djurskydd, vilket har resulterat i att Sverige har den lägsta antibiotikaanvändningen till djur inom EU. Man måste också komma ihåg att djurskydd även är en viktig fråga för många konsumenter.

Våra svenska djurbönder befinner sig just nu i en tid av särskilt hård konkurrens, och som landsbygdsminister vill jag verka för att den svenska näringen stärks. På så sätt kan vi värna om den svenska modellen. En viktig del i arbetet med att stärka näringen är regeringens kommande livsmedelsstrategi, och i det sammanhanget måste våra svenska mervärden lyftas fram.

En annan viktig del är det internationella arbete som Sverige gör för att sprida våra höga ambitioner inom djurhållning, såväl globalt som inom EU. Det är också viktigt, både för djurvälståndet och ur konkurrensperspektiv, att verka för att gemensam lagstiftning och överenskommelser efterlevs i andra länder.

Vad gäller det försök om hållande av grisar som den svenska näringen genomfört vill jag förtydliga att detta är just ett försök. För att göra en sådan studie krävs dels ett verksamhetstillstånd av Jordbruksverket, dels ett godkännande från en djurförsöksetisk nämnd. Dessa myndighetsbeslut är ingenting jag som minister kan, eller ska, lägga mig i.

Anf. 16 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag tackar för Sven-Erik Buchts svar på min interpellation om det så kallade Djuromsorgsprogrammet för grisar. Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är en väldigt missledande beteckning. Det grisexperiment vi nu ska debattera, och som omfattar omkring 100 000 grisar och ungefär 4 000 suggor i Sverige, syftar nämligen till att sänka ambitionerna i svensk djurskyddslagstiftning.

Jag instämmer med landsbygdsministern i att svensk grisproduktion och svensk livsmedelsproduktion över lag är satt under extremt hård

konkurrens. Vi är nu en del av EU:s inre marknad, där det råder full och fri konkurrens, och det är svårt för enskilda länder att ha mycket högre standarder. Detta är något Vänsterpartiet varnade för inför EU-omröstningen, och nu ser vi resultatet. Det är någonting vi måste hantera.

I det vägval jag ser att vi står inför måste vi ändå fråga oss vilken väg vi vill att svensk livsmedelsproduktion ska välja. Ska vi gå mot en djuruppfödning med en ytterligare intensifiering, ännu mer fabriksliknande förhållanden och ännu mer förhållanden som är så långt ifrån ett naturligt beteende man kan komma – eller vill vi ha en djuruppfödning som respekterar det som faktiskt står svensk djurskyddslags § 4, nämligen möjligheten till ett naturligt beteende?

Jag tycker ju att det senare är det helt avgörande. Det är också det vi i Sverige kan vara stolta över, Sven-Erik. När du talar om den svenska modellen gäller det högre nivåer just på djurvälståndens område.

Vi ser på flera områden att det svenska djurskyddet är satt under hård press. Det finns ett hårt tryck från en del av Sveriges mjölkbönder, som vill ha – som jag ser det – försämrade betesförhållanden för svenska mjölkkor. Vi vet att tusentals grisar går till export för intensivuppfödning i andra länder och även till slakt, till exempel i Tyskland och Polen. Nu ser vi alltså det här experimentet med ungefär 100 000 grisar som ska födas upp på ett sätt som inte är förenligt med svensk djurskyddslagstiftning.

Detta avslöjades för några veckor sedan av P1-programmet *Kaliber*. Det handlar om att de svenska suggorna ska kunna fixeras, alltså hållas fast, på ett sådant sätt att de inte ens kan vända sig om. De kan inte röra sig; de kan egentligen bara lägga sig ned och stå upp, och man ska även ha in fler grisar på samma yta som tidigare. Kultingarna, alltså suggans barn, ska få tillbringa kortare tid med suggan än vad som är gängse i svensk grisuppfödning. Detta finansieras delvis med våra skattepengar; 1 miljon kronor har anslagits från Jordbruksverket.

Jag tycker att det här är så långt ifrån § 4 i svensk djurskyddslag om naturligt beteende man kan komma. Det har fått väldigt hård kritik från djurskyddsorganisationer, enskilda forskare, enskilda grisuppfödare och även flera av oss politiker. Jag skulle vilja fråga Sven-Erik Bucht: Om vi tillåter sådana metoder, vad är då egentligen kvar att vara stolt över i svensk djuruppfödning? Jag vill också fråga när förslaget till en ny djurskyddslag kommer. Det är någonting som lades fram för mer än tre år sedan. Där skulle vi kunna lägga fram förslag som just stärker skyddet av djuren.

Anf. 17 EMMA NOHRÉN (MP):

Herr talman! Jag tackar ministern.

Jag höll själv på att sätta kaffet i halsen när jag hörde på radion om Djuromsorgsprogrammet, som bland annat innebär fixering av suggor. Jag trodde att vi för länge sedan hade kommit bort från sådant i svensk djurhållning och att vi var stolta över att ha en bättre djurvälstånd än många andra länder. Precis som ministern framhöll är det även en konkurrenskraft – något vi slår oss för bröstet för och visar upp utomlands.

Det är inte bara ett etiskt ställningstagande utan som sagt också en konkurrens fördel. Bra djurhållning ger bra och eftertraktad mat. Vi vill ju inte gå tillbaka till någonting vi redan vet är sämre, i det här fallet för suggans väl och ve och även för de andra grisarna i det omfattande

Djuromsorgsprogrammet. Det är väldigt konstigt att göra det i en tid som denna, när konsumenterna inte bara här hemma utan även på den europeiska marknaden har fått upp ögonen för bra, reko mat och efterfrågar det.

En annan anledning till att jag studsade när jag hörde om detta var att man pratade om att vi måste ha mer forskning om det. Det är lite märkligt, för fixering av suggor är fortfarande stort i många andra länder samt ett gammalt påfund som vi tidigare har hållit på med i Sverige. Det finns gott om dokumentation om detta. Det saknas inte heller dokumentation om fixering och hur det påverkar suggor, till exempel. Den är entydig: Det minskar deras välfärd.

Det finns även studier som visar på effektivare metoder än just fixering, om det nu handlar om att minska dödligheten bland kulingar. Problemet är förstås att de kostar mer, men då kanske man får ta tillbaka det i priset samt se till att man har en konkurrensfördel som man får ut till konsumenterna. Det största problemet med att i det här fallet suggor ligger ihjäl kulingar är nämligen att vi i dag har avelsdjur som ger större och större kullar.

Jag och Miljöpartiet står upp för en god djurhållning där djur får vara de biologiska varelser de är och inte bara produktionsenheter. Precis som ledamoten Jens Holm tog upp har vi en stark djurlagstiftning, och den ska vi värna om och framhålla.

Forskningen visar att även grisar som kommer från strikta avelslinjer där grisarna har varit i avel i många generationer är kännande och mycket intelligenta varelser. Får de bara chansen att komma ut visar de exakt samma beteende som sina förfäder vildsvinen. De bökar i 8–14 timmar per dag och springer omkring. En sugga kan gå kilometervis bara för att hitta den perfekta platsen att bygga sitt bo på när hon ska föda sina kulingar. Hon kan bygga bo i flera timmar.

Att fixera en sådan varelse och hindra den från detta naturliga beteende, vilket det står om i svensk djurlagstiftning, tycker jag därför är helt fel och oetiskt. Det är inte den vägen vi vill gå – snarare tvärtom. Vi ska ha ett starkt djurskydd, och vi ska stå upp för det svenska djurskyddet. Det ger lägre antibiotikaanvändning, precis som ministern sa, och det ger friskare djur. Det är det som är framtiden.

Jag vill fråga ministern hur vi ska framhålla det svenska djurskyddet och hur vi ska öka konkurrenskraften i det här. Jag hoppas att vi kan få till att den svenska modellen har en fortsatt hög svansföring, om än med knorr, även på detta område.

Anf. 18 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Låt mig först säga att vi ska ha en bra djurvälfärd och att vi måste stärka den djurvälfärd vi har. Det är regeringens ambition, vilket också är tydligt uttalat i statsminister Löfvens regeringsförklaring.

Vi har ett gott djurskydd inom den svenska grisuppfödningen. Våra svenska grisar har knorren kvar, och vi har väldigt låg förbrukning av antibiotika inom grisuppfödningen. Men vi kan samtidigt inte blunda för att vi har problem. Vi har faktiskt ett av Europas högsta dödlighetstal för spädgris – nära 18 procent, mot ett snitt på 12,7 procent i Europa. För mig är det inte god djurvälfärd om så många spädgrisar inte överlever. Det är klart att man måste ta tag i detta.

Det handlar om att förbättra. Vi måste hitta system för att förbättra djurvälstånd, ständigt och jämt. Jag tror faktiskt inte att varken näringen eller våra myndigheter har någon ambition att sänka nivån när det gäller gott djurskydd, och man kommer inte heller att låta det hända. Det handlar ju om att lyfta fram de svenska mervärdena, vilket vi kanske har varit lite dåliga på. Det är även en del i den nationella livsmedelsstrategin, alltså att lyfta fram de mervärden som finns i svensk livsmedelsproduktion – i alla led.

Utredningen om djurvälstånd är en jättestor utredning, en 30–40 centimeter tjock lunta, och det är väldigt många remissvar på den som just nu behandlas på departementet. Det kommer säkert att ta en tid innan man har kunnat gå igenom alla remissvaren.

Den gamla lagstiftningen antogs 1988/89, och mycket har hänt sedan dess, så visst finns det all anledning att se över den och förändra saker. Och de måste förändras i en sådan riktning att det stärker djurvälstånd, inte försvårar den.

När det gäller det särskilda projektet hoppas jag att ni har respekt för att jag som statsråd inte kan gå in och värdera en myndighet som ger ett försökstillstånd enligt lagstiftningen. Den rätt som de har kan, ska och vill jag heller inte värdera.

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag frågade i min interpellation vad ministern ämnar göra för att stärka svensk djurvälstånd, inte försämra den, och jag tycker inte att svaret är helt uttömmande. Därför ville jag också veta när förslaget till en ny djurskyddslag kommer. Det svaret var heller inte glasklart.

Frågan utreddes, och det lades fram ett förslag till ny svensk djurskyddslag i november 2011. Det är mer än tre år sedan. Remisser har tagits in, och det här har beretts väldigt länge. Jag vill minnas att under den tidigare borgerliga regeringens tid var Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet överens om att vi ville ha en ny svensk djurskyddslag. Vi var besvikna på den borgerliga regeringen för att inget kom.

Jag har tittat på regeringens lista över kommande propositioner, och det står ingenting där om en ny svensk djurskyddslag. Sven-Erik Bucht, det gör mig en smula besviken, minst sagt. Jag skulle vilja att du ger besked. När kommer den nya svenska djurskyddslagen?

Som ministern säger kan inte ministrarna gå in och styra exakt vad enskilda myndigheter fattar för beslut. Men vi ska komma ihåg att det här grisexperimentet syftar till att sänka nivåerna i svensk djurskyddslag och svensk djurskyddsförordning. Experimentet har fått 1 miljon kronor i stöd från Jordbruksverket. Jag tycker att det är viktigt att vi signalerar att vi vill ha ett bättre djurskydd i Sverige, att vi inte kommer att medverka till att sänka nivåerna. Det är en politisk diskussion, ingen myndighetsdiskussion. Det skulle jag vilja höra klart och tydligt från Sven-Erik Bucht. Annars blir det en återgång till gamla tiders uppfödningssätt, som Emma Nohrén från Miljöpartiet mycket riktigt säger, och det kan väl inte vara framtiden för svensk djuruppfödning.

Jag skulle också vilja ställa en fråga till Sven-Erik Bucht, eftersom han tar upp den kommande livsmedelsstrategin. Vi i Vänsterpartiet är väldigt nyfikna på den. Jag skulle vilja veta om du i uppdraget till en ny svensk livsmedelsstrategi kommer att vara tydlig med att det inte handlar om att

sänka nivåerna i svensk djurskyddslagstiftning och svensk miljölagstiftning, utan att vi tvärtom ska höja nivåerna, och att vi ska konkurrera med omvärlden med ett bättre djurskydd och en högre miljöstandard, alltså inga sänkningar av dagens nivåer. Det tycker jag vore väldigt bra att få höra från dig.

Sven-Erik har rätt i att det är ett stort problem att vi har en hög dödlighet av spägrisar i svensk grisproduktion. Men lösningen kan väl inte vara en ytterligare intensifiering, att ha ännu fler grisar på en begränsad yta. Lösningen kan väl inte vara att hålla fast suggorna i 24 dagar per år, som det här försöket syftar till, så att de inte ens kan vända sig om, böka och göra allt som är deras naturliga beteende, som Emma Nohrén från Miljöpartiet tog upp. Det, Sven-Erik Bucht, kan väl ändå inte vara framtiden. Om det inte är framtiden ska vi inte heller ha sådana här grisprojekt.

Jag har sett att Lantbruksuniversitetet i Skåne har dragit igång ett forskningsprojekt om fixering av suggor för två år framöver. Det är illavarslande.

Anf. 20 EMMA NOHRÉN (MP):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag förstår och tycker att det är bra att ministern inte går in och berättar vad myndigheter och andra ska göra, för det vore helt fel. Däremot tycker jag att det är viktigt att regeringen berättar vad man tycker är viktigt och kan signalera vilken typ av matproduktion vi vill ha. I den livsmedelsstrategi som är på väg kan det förstås lyftas fram att den svenska modellen för djurskydd faktiskt är en konkurrensfördel och att vi ska stärka djurskyddet. Jag hoppas att vi kan jobba fram det i framtiden och vill tacka för debatten.

Anf. 21 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vad försöket kommer fram till vet inte jag i dag, men jag är säker på att det kommer att utvärderas. Jag är också säker på att det kommer att bli fler försök både inom den här näringen och i andra näringar. För att djurskyddet ska förbättras krävs det också försök. Jag som statsråd kan inte gå in i detaljer och säga: Det där och det där får ni inte göra. Försök inte att få mig in i den fällan! Där tänker jag inte vara, för då kommer jag att bli KU-anmäländ direkt. Den risken tänker jag inte ta.

Tydlighet – jo, det behövs en ny lagstiftning kring detta, men för att den ska bli bra tar det lite tid. Jag håller med Jens Holm om att den borgerliga alliansregeringen tog på sig massor av år, och jag förstår att Jens Holm har stora förhoppningar om att samarbetsregeringen ska vara snabb – nu har det gått knappt fyra månader. En ny lagstiftning kommer, men jag har ingen tidsplan. Det här jobbet måste göras ordentligt. Det behöver göras förändringar, för den lagstiftning som sattes på plats 1988/89 kan inte vara en bibel som gäller för tid och evighet. Det behövs säkert förändringar på många områden kring det här. Ambitionen är att stärka djurskyddet, inte att försämra det.

Sedan finns det ett väldigt viktigt arbete kring de här frågorna i EU, där vi är med och påverkar hela EU i rätt riktning, för där finns många brister som inte finns hos oss. Det är till och med så att man inte följer de EU-gemensamma reglerna, så där har vi ett jättejobb att göra. Vi får inte bara se det här i ett nationellt perspektiv utan i ett större perspektiv.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag har här i min hand en skrivelse som har kommit från Eurogroup for Animals, en stor paraplyorganisation baserad i Bryssel som består av 45 europeiska djurskydds- och djurrättsorganisationer. De skrev det här brevet till dig, Sven-Erik Bucht, för ungefär en vecka sedan. De uttrycker där sin största oro och besvikelse med anledning av grisexperimentet. De är rädda för att det kan skapa ett farligt exempel för resten av Europa när Sverige som är känt för att ha väldigt höga ambitioner på djurområdet nu arbetar för att sänka dem.

Jag tycker att ministern ska ta sådana här reaktioner på allra största allvar, liksom kritiken från våra ledande forskare och enskilda uppfödare som inte vill ha intensifiering och fabriksliknande förhållanden i framtiden. Politik är också ledarskap. Det handlar om vad du och jag säger, inte minst du som minister.

Det är bra att det handlar om att höja nivåerna. Men du var inte riktigt tydlig ändå, till exempel i svaret på min fråga om den framtida livsmedelsstrategin. Kan du säga att det i dina direktiv för den strategin handlar om att höja nivåerna på svenskt djurskydd och svensk miljölagstiftning och om att vi inte ska konkurrera med sänkta ambitioner?

Sven-Erik! Jag är oroad över att det inte finns någon tidsplan hos regeringen för framtagandet av en ny djurskyddslag. Jag hoppas att en sådan kommer efter den här debatten.

Jag vill härmed tacka för debatten. Jag tycker att den delvis har varit klargörande. Men det är väldigt viktigt att vi sätter fokus på att vi ska förbättra djurskyddet i Sverige, inte försämra det.

Anf. 23 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Ja, jag har fått det där brevet. Jag tror att det var förra veckan. Det är klart att jag har läst igenom det. Jag har försökt vara tydlig i den här debatten, och när samarbetsregeringens regeringsdeklaration lästes upp framkom det väldigt tydligt att vi ska stärka djurvelfärden i Sverige.

Det som tyvärr inte står är att dödligheten bland spädkrisar hos oss är bland de högsta. Det kanske man skulle ägna sig åt ett tag. Är det bra djurvelfärd? Vi måste göra någonting åt det. Så här kan vi inte ha det!

Vad exakt vetenskapen och branschen hittar för metoder kan jag inte gå in och värdera som statsråd. Det har jag inte möjlighet att göra på det sätt som en ledamot kanske kan. Det blir ministerstyre om jag börjar sätta mig på myndigheter. Det tänker jag inte göra.

När det gäller livsmedelsstrategin sa jag tydligt att det i mycket stor utsträckning handlar om att lyfta upp de väldigt mervärdena i svensk livsmedelsproduktion. Det talas oftast från visst håll om att vi har hårda regler och att de borde försämrars i stället för att vi lyfter fram våra mervärden. Det är som om Volvo skulle säga att krockkuddarna ska tas bort i stället för att prata om att det är bra att ha krockkuddar. Det är bra med hög djurvelfärd, mindre antibiotika och miljövänliga produkter, för livsmedel är hälsa. Det här måste vi koppla ihop mycket mer.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 24 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Gunilla Nordgren har frågat mig om jag kan tänka mig att verka för att skjuta upp tillämpningen av de nya reglerna till 2016 vad gäller ansökningar för 2015. Gunilla Nordgren har vidare frågat hur jag ser på kravet att alla regler för 2016 ska vara beslutade och kommunicerade senast i juli månad 2015.

Jag vill inleda med att säga att det alltid är önskvärt att nya regler finns på plats i god tid för att ge företagen bästa möjliga förutsättningar att anpassa sig. Det är angeläget att företagen kan få tidig information, men samtidigt måste den vara korrekt och inte vilseleda företagen. De svenska reglerna för jordbruksstöd baseras på EU-bestämmelser, och när det gäller landsbygdsprogrammet ska de svenska reglerna även godkännas av kommissionen. Det gör att vi är beroende av EU-processen, som i det här fallet har varit lång och utdragen. Under de givna förutsättningarna har vi och myndigheterna arbetat hårt för att få alla utestående regler på plats så snart som möjligt, och jag kan intyga att vi har våra svenska jordbrukares bästa för ögonen.

Vad gäller möjligheten att tillämpa gamla regler för stöd och ersättningar inom landsbygdsprogrammet även under 2015 är detta inte tillåtet enligt EU-regelverket. En sådan möjlighet fanns under 2014, och den har vi utnyttjat, men för 2015 är det de nya reglerna som gäller. Inte heller för förgröningen ger EU-regelverket oss någon möjlighet att skjuta upp tillämpningen av de nya reglerna till 2016.

För direktstödet och förgröningen är de flesta nationella regler redan beslutade. Den nationella förordning som reglerar åtgärderna i landsbygdsprogrammet kommer att beslutas av regeringen så snart som möjligt efter att det svenska landsbygdsprogrammet godkänts av EU-kommissionen. Under förutsättning att EU-kommissionen godkänner programmet under våren eller försommaren räknar jag med att den svenska förordningen ska finnas på plats i god tid före 2016.

Avslutningsvis vill jag poängtera att jag kommer att fortsätta jobba för att det landsbygdsprogram som till slut godkänns är utformat så att det ger goda förutsättningar för att stärka utvecklingen i svenska jordbruksföretag och på den svenska landsbygden.

Anf. 25 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det var väldigt bra att statsrådet i svaret påpekade att regler ska finnas på plats. Det gäller både företag och näring, och jordbrukarna tillhör näringen. Att komma med regler för sent är enligt mitt förmenande absolut inte okej alls.

Problemet kvarstår dock. Därför är jag lite förbryllad över svaren. Min fråga gällde det faktum att man inte visste reglerna när bönderna planerade sin växtodling i juli och augusti 2014. Det är ganska många nya regler i framför allt förgröningsstödet. Man för över 50 procent av gårdsstödet till tre nya stöd, nämligen stöden till förgröning, unga lantbrukare och nötkreatur. Man har också ganska många nya regler om att det ska vara ekologiska fokusarealer, olika grödor och så vidare. Det här är alltså väldigt svårt.

I svaret står det att reglerna redan är beslutade. Ja, de beslutades någon gång i mitten av december. Då är växtodlingsplaneringen redan över, om man säger så. Jag tycker att det här är tråkigt. Ett av villkoren är att man ska ha fem grödor. När man sitter och planerar i juli och augusti kan det vara rätt så kärt att veta detta.

Det tillkommer alltså ett antal villkor och ökad administration. Man kan undra om det till och med kan leda till försämrad miljö. Men de här förgröningsåtgärderna ska genomföras trots att regelverkets tekniska detaljer inte var klara när bönderna satt och planerade.

Den enskilde företagaren kan inte heller räkna ut när han ska få sina pengar. Jag var inne och tittade på Jordbruksverkets hemsida. Där talas det om delutbetalning i december 2015.

Jag tycker att det är ett lite luddigt interpellationssvar. Jag undrade i min interpellation om man kan få reglerna för år 2016 kommunicerade i juli 2015. I svaret står det ”i god tid före 2016”. ”I god tid” borde betyda ett halvår i förväg. Annars har man ju om igen problemet att man inte vet reglerna när man planerar.

Mina frågor är: Tycker statsrådet att det är okej att besluta om regler i december för det som ska gälla året efter? Vad tror statsrådet om att kunna få reglerna inför 2016 kommunicerade i juli eller möjligtvis augusti 2015 och inte i december?

Anf. 26 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! I sak är vi överens. Det är väldigt viktigt att man får regler och spelregler på plats så fort som möjligt. Så är det inom all näringslivsverksamhet. Vet man spelreglerna är det mycket lättare att agera. Men vi måste också se hurdan situationen är.

Alliansregeringen lämnade in ansökan väldigt sent i juni 2014. Den var inte komplett. När jag tillträdde som statsråd var det 330 frågor från EU-kommissionen om detta. Jag lovar att vi på departementet och Jordbruksverket, som också är involverat, inte har sparat någon möda för att hitta snabba lösningar, komma till skott i förhandlingarna och lösa ut alla de 330 frågorna med kommissionen under den här tiden.

Jag har själv lagt ned oerhört mycket tid på de bitarna. Det är viktigt att vi så fort som möjligt får spelreglerna på plats. Jag träffade också kommissionär Phil Hogan som är ansvarig för frågorna för ett par veckor sedan och diskuterade dem. Det finns tydliga löften att vi ska kunna komma i mål om detta i mars.

När slutförhandlingen är klar kvarstår det vissa formella beslut innan det antas i juni. Men vi kommer att känna till spelreglerna väldigt tydligt. Det ska väldigt mycket till om det ska bli några förändringar efter en slutförhandling. Detta är ett jobb som varit väldigt intensivt. Vi har inte sparat någon kraft på det. Det garanterar jag.

Anf. 27 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Det låter mycket bra. Jag tror på statsrådet när han säger att man har jobbat. Jag har följt Jordbruksverket och vet att också det jobbar hårt. Det skriver till och med på sin hemsida: Vi beklagar att det är så här. Det finns ingen misstänksamhet alls om det.

Det är stora skillnader när man går in i nya stöd, varav förgröningsstödet är ett. Det är det jag har ställt frågan om. Det innebär att de så kallade stödrätterna minskar i värde och går över till stöden.

Kan man bara söka ett av stöden, det vill säga om man inte är ung lantbrukare och inte har nötkreatur, och bara får förgröningsstödet får man ungefär 80–85 procent. Det är en neddragning.

Vi har talat om det här innan. Jag var på en debatt om mjölkbönderna på Milamässan i går. Jordbrukare och mjölkbönder i synnerhet står inför jätteproblem och behöver snarare få in sina pengar tidigare och gärna i förskott.

Det gäller även mjölkbönderna, och dem ska vi tala mer om i nästa vecka. Nu kommer de att få pengar senare. Har de då gjort fel och bara har fyra grödor i stället för fem, eller någonting av den typen, kan de bli återbetalningsskyldiga.

När reglerna ska kontrolleras har de ändrats sedan bonden satt i juli och augusti och planerade sin växtodling för nästa år. Vi är helt överens om att det inte är okej.

Vi har en näring som har problem. Detta underlättar inte livet för dem. Frågan är om man kan göra något. Det låter bra att man har någon generell överenskommelse i mars, även om den ska antas. Det vore bra om man på något sätt kan skynda på arbetet så att de kan få pengarna.

Det fanns lite pengar från 2014, men det var inte mycket. De utnyttjade dem, men det var inte så mycket pengar över. De flesta är i det nya systemet med nya regler som de inte visste om i juli och augusti när de planerade.

Jag undrar om man kan tänka sig att ha en generös inställning om det vid kontroll visar sig att de har missat och kanske har fyra grödor i stället för fem, till exempel.

Anf. 28 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Stödnivåerna är beslutade av alliansregeringen. Det finns ingen möjlighet att ändra dem i dag. De ligger fast. När det gäller utbetalningarna är det precis samma sak. Där är vi också överens. Det gäller att försöka snabba på utbetalningarna så mycket det går.

Jag har fört de diskussionerna med Jordbruksverket vid ett flertal tillfällen. Jag vet att Jordbruksverket gör allt för att snabba på det. Det finns ingen där som vill fördröja. Alla inser den pressade situation som branschen är i.

Vi måste blicka tillbaka. Varför blev det så här? Nästa programperiod 2021 är kanske inte så långt borta. Vi har redan i departementet börjat föra resonemang. Vi måste redan nu i tid titta på hur vi ska ha det nästa programperiod. Det får inte bli som det är nu att man kommer i sådana situationer att branschen får stora problem för att man inte tar tag i frågor i tid.

Det är någonting som jag kommer att börja jobba med ganska snabbt. Hur ska vi agera nästa programperiod? Den diskussionen måste givetvis föras vid ministerrådet i god tid för att man inte ska hamna i den här problematiken.

Anf. 29 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Det låter bra att statsrådet har tagit det på allvar. Det tror jag verkligen att du gör.

LRF har uppvaktat och skrivit brev, i varje fall från mina delar av landet med Skåne, Halland och Västra Götaland. Jag hoppas att de har fått svar. De var väldigt oroliga för detta. Jag hoppas att det är klart i god tid före 2016, som jag tar upp i min fråga, och möjligtvis i juli augusti 2015, så att man får en chans.

Jag förstår att Jordbruksverket jobbar. Det är olika regler, och det är också länsstyrelsen som är inblandad och så vidare. Jag förstår det. Men jag hoppas att man kan ha en generös bedömning om det är någon som kan ha missat och till exempel har fyra grödor i stället för fem, eller någonting sådant.

Jag hoppas på det. Jag blickar framåt. Det är viktigt att vi stöder jordbruket i dessa dagar. Vi har minskade arealer. Det talade vi om i förra debatten. Det är viktigt att vi har ett livskraftigt och konkurrenskraftigt jordbruk som jobbar på samma villkor som i övriga EU-länder. Jag hoppas på att statsrådet bevakar frågan och har en generös inställning.

Anf. 30 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Mycket är redan sagt. Vi är ändå överens. När det gäller brevet från LRF Skåne har de fått till svar att vi beklagar detta.

Jag vill lyfta upp en annan sak i mitt slutanförande. Det är oerhört viktigt att vi får förenklingar i detta byråkratiska regelverk med den myriad regler som finns. Den frågan lyfte jag också upp med kommissionären Phil Hogan när jag träffade honom för ett par veckor sedan.

Vi måste sätta igång en process kring det. Jag pekade också på det goda arbete som Jordbruksverket i Sverige har gjort med Förenklingsresan. Det gjorde att kommissionären blev väldigt intresserad av att komma till Sverige. Vi kommer särskilt att titta på de sakerna.

Som jag sa i mitt förra inlägg måste vi börja titta i tid på vad vi vill med programperioden 2021 och framåt. Tack för en bra debatt, Gunilla!

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.18 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna i väntan på att statsrådet Gabriel Wikström (S) skulle infinna sig i kammaren för att lämna svar på interpellationer.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 10.21.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:207 om gårdsförsäljning

Anf. 31 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Då är statsrådet på plats, och kammarens sammanträde återupptas.

Innan vi inleder debatten vill jag erinra statsrådet om att det åligger honom att hålla koll på när interpellationer ska behandlas i kammaren och se till att infinna sig i kammaren vid rätt tillfälle. Det är viktigt för att vi ska kunna planera och genomföra kammarens arbete.

Anf. 32 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Johan Hultberg har frågat mig vilka intresseorganisationer, förutom IOGT-NTO, som enligt min mening är ”vi” med regeringen och varför jag vill stänga dörren för gårdsförsäljning och därmed hindra landsbygdsutvecklingen och framväxten av nya jobb, trots att utredningen *Gårdsförsäljning* (SOU 2010:98) visat att gårdsförsäljning är möjlig att förena med såväl principerna för svensk alkoholpolitik som gällande EU-rätt.

IOGT-NTO och andra idéburna organisationer och intresseorganisationer är viktiga aktörer i samhället då de bidrar till att öka det demokratiska deltagandet och det folkliga inflytandet. Jag avser att ha en bra dialog och ett inlyssnande sätt visavi alla aktörer inom det civila samhället. Att jag, som ansvarig minister, tillsammans med en idéburen organisation skriver om en fråga där våra åsikter sammanfaller med varandra är därför på intet sätt anmärkningsvärt. Det kommer förhoppningsvis att hända igen. Det visar att relationen mellan regeringen och idéburna organisationer är öppen och präglas av ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt.

Utredningen *Gårdsförsäljning* (SOU 2010:98) kom fram till att gårdsförsäljning, det vill säga försäljning av egenproducerat vin på svensk landsbygd inte var förenligt med EU-rätten. I stället föreslog utredaren att begreppet gårdsförsäljning skulle utvidgas till att gälla alla typer av alkoholprodukter som produceras lokalt, alltså även öl och starksprit. Vidare skulle gårdsförsäljning inte begränsas till den egna produktionen, utan tillverkaren skulle ha möjlighet att sälja alkoholdrycker som tillverkats av andra, både svenska och utländska producenter, och det skulle inte finnas några geografiska begränsningar. Försäljningen skulle vara förenad med någon form av upplevelseaktivitet. Vad upplevelseaktiviteten skulle innebära var oklart.

Den här bredare definitionen ger vid handen att gårdsförsäljning riskerar att dels bli en försäljningskanal som vidgas på sådant sätt att den blir ett reellt och jämförbart alternativ till Systembolaget, dels skapa större utrymme för privata vinstintressen i kommersiellt syfte.

Det är väl belagt inom alkoholforskningen att privata aktörer styrs av bevekelsegrunder som till exempel försäljning av stora volymer och inriktning på varor med hög vinstmarginal, det vill säga bevekelsegrunder som ökar tillgängligheten till alkohol och i förlängningen leder till en ökad totalkonsumtion.

Ekonomisk och fysisk tillgänglighet till alkohol är viktiga faktorer för konsumtionens omfattning. Detaljhandel med ensamrätt, och andra begränsningar i tillgänglighet i vissa miljöer och sammanhang, är ett av de viktigaste verktyg vi har att arbeta med när det gäller att främja folkhälsan och minska alkoholens skadeverkningar. Om vi skulle öppna för en ny försäljningskanal för svenska, och utländska, tillverkare finns risk för att vi inte längre kan behålla vårt detaljhandelsmonopol, som har mycket stor betydelse för folkhälsan.

Det är också viktigt att komma ihåg att enligt EU-rättsliga regelverk kan monopolet inte skiljas från den svenska alkoholpolitiken i övrigt. Den så kallade rättighetsgrundsprincipen kräver att hela den svenska alkoholpolitiken måste vara systematisk och sammanhängande.

Skälet till att jag stänger dörren till gårdsförsäljningen av alkoholhaltiga drycker är alltså att det inte har varit möjligt att finna en lösning som möjliggör för svenska vinproducenter på landsbygden att sälja direkt till besökare utan att den svenska alkoholpolitiken riskerar bli mindre sammanhängande och systematisk ur EU-rättslig synvinkel. Därigenom riskeras även Systembolaget. Eftersom Systembolagets ensamrätt till detaljhandel är ett av de viktigaste alkoholpolitiska verktyg vi har är det viktigt att vi inte försätter oss i en situation som på något sätt kan äventyra det svenska monopolet.

Att regeringen har valt att inte gå vidare med gårdsförsäljning innebär inte att landsbygden åsidosätts. Regeringen vidtar flera andra åtgärder för landsbygden med ett bredare angreppssätt. Bland annat kommer en strategi för hela livsmedelskedjan att tas fram.

Anf. 33 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för att han till slut har haft möjlighet att komma hit och svara på interpellationen. Detta är en interpellation som jag ställde redan för drygt en månad sedan. Det har varit ett allmänt dröjsmål här i kammaren, och det blev ytterligare ett dröjsmål i dag.

Det är kanske ett uttryck för hur styvmoderligt regeringen behandlar frågan och vilken nonchalant inställning statsrådet uppenbarligen har till dessa entreprenörer. De lever under tuffa villkor på den svenska landsbygden och försöker utveckla en produktion av hantverksmässiga drycker, i regel, riktad till konsumenter som efterfrågar mer än billigt bag-in-box-vin från Systembolaget. De är i stället intresserade av en produkt vars historik man känner och en produkt som man kanske har fått möjlighet att följa produktionen av.

Herr talman! Inledningsvis tycker jag självfallet att det är bra att statsrådet har en dialog med och ett inlyssnande förhållningssätt till IOGT-NTO och andra organisationer från civilsamhället liksom till branschorganisationer och så vidare. Men jag tycker att det är minst sagt problematiskt när regeringen går från att ha en dialog till att bli ”vi” med en enskild intresseorganisation som har en tydligt uttalad politisk agenda. Det är anmärkningsvärt och faktiskt också en smula förvånande, tycker jag, att statsrådet inte har någon vidare självkritik. Jag kan förstå misstaget och frestelsen att göra gemensam sak med en organisation som det socialdemokratiska partiet, i alla fall statsrådet Gabriel Wikström, står nära. Men att man i efterhand inte ser det problematiska tycker jag är minst sagt förvånande.

Herr talman! Om vi går till själva sakfrågan måste jag, efter att ha tagit del av statsrådet Wikströms svar på interpellationen, konstatera att statsrådet tycks läsa utredningen *Gårdsförsäljning* SoU 2010:98 som fan läser Bibeln – ursäkt uttrycket! Utredningen hade i uppdrag att undersöka om gårdsförsäljning är möjligt att förena med EU-rätten. Utredningens slutsats är kort och gott att ”det går”.

Därför blir det minst sagt märkligt när statsrådet säger i sitt svar att utredningen kom fram till att gårdsförsäljning inte är förenlig med EU-

rätten. Det är förvisso riktigt att den modell för gårdsförsäljning som utredningen föreslår innebär att även utländska producenter ska få sälja sina produkter vid gårdsförsäljning eftersom EU-rätten kräver att man inte diskriminerar olika aktörer. Vad utredningen föreslår är dock en modell som är oerhört begränsad och oerhört kontrollerad och som innebär att Systembolagets monopol på intet sätt äventyras, vilket statsrådet insinuerar.

Man föreslår som sagt en oerhört strikt reglerad, begränsad och kontrollerad försäljning. Det är en försäljning som bara får göras av aktörer som har en egen produktion av alkoholhaltiga drycker. Dessutom får försäljningen bara ske i samband med till exempel en guidad tur på vingården eller i samband med en föreläsning om hur man brygger ett lokalt öl.

Systembolaget ska alltså även i fortsättningen vara den enda aktören dit jag och statsrådet kan vända oss på fredagseftermiddagen när vi vill köpa en flaska vin till räkorna. Gårdsförsäljning skulle vara något helt annat.

Därför vill jag fråga statsrådet om han på fullaste allvar menar att den modell för gårdsförsäljning som utredningen har föreslagit skulle innebära ett reellt alternativ till Systembolaget. Det var nämligen det statsrådet sa i sitt interpellationssvar, men jag finner det mycket märkligt. Därför vill jag ställa den kontrollfrågan.

Anf. 34 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Mitt svar på den sista frågan är: Självklart! Jag tycker att det interpellationssvar som jag lämnade här i kammaren alldeles nyss var uttömmande på den punkten. Vi ser detta som ett reellt hot mot Systembolagets ensamrätt för försäljning av alkohol. Det har bland annat att göra med att vi inte vet hur en prövning av detta skulle kunna utfalla i EU-domstolen. Det finns också andra invändningar. Några av dem räknade jag upp. En är att man ytterligare kommersialiserar försäljning av alkohol, vilket motverkar syftena med den svenska alkoholpolitiken där folkhälsan ska stå i första rummet.

Mot bakgrund av den debatt som har förts tidigare i landet, de utredningar som har gjorts och inte minst de exempel som finns tycker jag sammantaget att Systembolagets ensamrätt för försäljning skulle vara allvarligt hotad. Och vi kan inte under några omständigheter riskera monopolet som är grundbulten i den svenska alkoholpolitiken.

Anf. 35 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Jag tycker att det svaret är minst sagt anmärkningsvärt. Om statsrådet har gått igenom hela utredningen, vilket jag hoppas och tror, har statsrådet tagit del av de förslag till begränsningar och regelverk som utredaren föreslår.

De två grundläggande kraven som jag nämnde i mitt första inlägg måste vara uppfyllda, det vill säga att man måste ha en egen produktion av alkohol och att försäljningen bara får ske i samband med till exempel

guidning. Det är krav som inte direkt gäller för Systembolagets försäljning. Därutöver ställs en lång rad krav på försäljningen:

- Den som vill arrangera gårdsförsäljning måste erhålla särskilt tillstånd från kommunen. Det handlar egentligen om att man ska uppfylla samma villkor som den som söker utskänkningstillstånd.
- Man måste avlägga ett särskilt prov för att visa att man har kunskaper om svensk alkohollagstiftning och anslutande föreskrifter.
- Polisen måste yttra sig om ansökan innan tillstånd får ges.
- En prisreglering är föreslagen som innebär att man inte får rea ut alkoholhaltiga drycker, utan priserna måste täcka såväl produktionskostnaden som skatter och därtill ett rimligt pristillägg.
- Dessutom måste man ta betalt för den upplevelsetjänst som är en förutsättning för att försäljningen ska få bedrivas. Konsumenten måste alltså genomgå en guidad visning innan några flaskor lokalproducerat vin får köpas.
- Det finns också en stark begränsning för hur mycket vin man får köpa. Max tre liter föreslår utredaren.

Utredaren föreslår också att den som har tillstånd för gårdsförsäljning endast får sälja 1 500 liter 100-procentig alkohol per år, vilket motsvarar ungefär 10 000 liter vin. 10 000 vin låter ganska mycket. Men man kan jämföra det med att en genomsnittlig Systembolagsbutik säljer omkring 1,1 miljoner liter alkoholhaltig dryck. Ska de 10 000 litrarna som utredningen föreslår att en gård ska få lov att sälja jämföras med de 1,1 miljoner liter som en genomsnittlig Systembolagsbutik säljer i dag? Det finns inga som helst begränsningar för vilka volymer Systembolagets butiker får sälja.

Det är minst sagt absurt att påstå att det förslag till gårdsförsäljning som utredningen har skisserat skulle innebära att man öppnar för ett reellt – jämförbart, som statsrådet uttrycker det – alternativ till Systembolaget. Det är inte alls det som det är frågan om. Det är fråga om en ytterst strikt begränsad, kontrollerad gårdsförsäljning från små aktörer som säljer en produkt som i mångt och mycket handlar om en upplevelse. Det är något mycket mer än att bara köpa en flaska vin. Det handlar om att köpa en upplevelse, att till exempel få möjlighet att besöka Frösön och där testa det lokalproducerade mousserande vinet som är gjort på björksav. Det handlar om att besöka Österlen, ta en cykeltur till det lokala musteriet, gå omkring i äppelodlingen, få lära sig mer om hantverket bakom och sedan kanske kunna köpa med några flaskor mousserande vin. Det är detta frågan handlar om.

Det är minst sagt anmärkningsvärt och tråkigt att statsrådet inte har en konstruktiv ansats i frågan. Statsrådet stänger dörren helt för gårdsförsäljning och är inte öppen för en diskussion om hur man kan hitta

former för hur gårdsförsäljningen ska vara förenlig med de alkoholpolitiska principerna som vi alla värnar varmt.

Anf. 36 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Grundfrågan är den svenska alkoholpolitikens vara eller icke-vara.

Som jag angav i mitt svar är anledning till att vi stänger dörren för gårdsförsäljning att vi ser att den hotar det svenska alkoholmonopolet och därmed själva grundbulten i den svenska alkoholpolitiken. Det skulle vara ett mycket allvarligt hot mot folkhälsan. Det är viktigt att se att vi inte kan experimentera med Systembolagets ensamrätt på området. Risken är att vi får en EU-dom emot oss och därmed ett slut för hela alkoholmonopolet och den svenska alkoholpolitiken i den tappning som vi har i dag.

Det är grundfrågan, och det är det som ligger bakom beslutet att inte påbörja försök med gårdsförsäljning.

Anf. 37 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Återigen utnyttjar statsrådet inte hela sin talartid. Det är väl ett uttryck för att argumenten tryter. Utredningen har kommit fram till att en modell med gårdsförsäljning är förenlig med såväl de svenska alkoholpolitiska principerna, EU-rätten som Systembolagets detaljhandelsmonopol. De argument som ministern framför håller alltså inte.

Utredningen har också tittat på de folkhälsopolitiska aspekterna. Om man ska göra en förändring är det naturligtvis oerhört viktigt att titta på de eventuella effekter som förslaget skulle ha på folkhälsan. Man har kommit fram till att det med största sannolikhet inte skulle ha någon negativ effekt. Man talar om att konsumtionen av alkoholhaltiga drycker i Sverige eventuellt skulle kunna stiga med 0,03 liter. Det ska jämföras med den totala konsumtionen av alkohol i Sverige på omkring 9,9 liter per år och person över 15 år.

När det gäller Systembolaget tror jag att statsrådet silar mygg och sväljer kameler. I dag har Systembolaget tyvärr bara en försäljning på omkring 60 procent av den alkohol som konsumeras i Sverige. Och gårdsförsäljning skulle vara ett sätt att i större uträkning faktiskt legitimera Systembolagets monopol eftersom många av de små producenterna känner sig väldigt styvmoderligt behandlade av Systembolaget.

Jag delar verkligen inte ministerns verklighetsbeskrivning om att Systembolagets ensamrätt är ett välfungerande system. Systembolagets monopol har försvårat för framväxten av de små producenterna som bidrar till att utveckla svensk besöksnäring och skapa nya jobb på landsbygden.

Herr talman! Jag kommer att fortsätta verka för att försöka övertyga regeringen och statsrådet om att gårdsförsäljning är en viktig del av utvecklingen av den svenska landsbygdspolitik och är förenlig med svensk alkohollagstiftning.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:218 om utrikesfödda akademikers etablering inom vård och omsorg

Anf. 38 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):
Herr talman! Roger Haddad har frågat mig

- när jag och regeringen kommer ta fram en nationell valideringsmodell för utrikesfödda akademiker
- vilka åtgärder som jag tänker vidta så att myndigheter, till exempel Socialstyrelsen och Arbetsförmedlingen, kan agera snabbare i integrationsarbetet för exempelvis läkare som är nyanlända
- om jag och regeringen är beredda att kompensera eller ta andra initiativ så att landstingen blir bättre på att erbjuda läkare som är nyanlända yrkeshandledning eller yrkespraktik.

Inledningsvis vill jag säga att ansvaret för de frågor som Roger Haddad lyfter fram i sin interpellation spänner över flera departement och flera ministrars ansvarsområden, och mitt svar fokuserar framför allt på de delar som berör mitt ansvarsområde som folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister.

Jag instämmer i mycket av de synpunkter Roger Haddad framför. Att nyanlända skyndsamt ges möjlighet att arbeta är en stor vinst för både samhället och individen. Men för att upprätthålla en hög kvalitet och patientsäkerhet i den svenska sjukvården måste man självklart ställa höga krav på de läkare som ges legitimation och därmed rätt att arbeta här.

Det har visat sig att det kan uppstå långa väntetider för att få svensk legitimation på grund av bristande tillgång till lämplig svenskundervisning och svårigheter för läkarna att få plats för provtjänstgöring eller praktik inom sjukvården. Riksrevisionen har i rapporten *Statliga insatser för akademiker med utländsk utbildning* (RiR 2011:16) granskat regeringens styrning och uppföljning av insatser inom utbildningsområdet för att tillvarata kompetensen hos akademiker med utländsk utbildning samt ansvariga myndigheters genomförande. Den övergripande slutsatsen är att de statliga insatserna kan göras mer ändamålsenliga och effektiva. Men rapporten pekar även på att svårigheter med språket, brist på praktikplatser och problem med studiefinansiering medverkar till att det är svårt för hälso- och sjukvårdspersonal utbildad i land utanför EU/EES att erhålla legitimation i Sverige.

I regeringens skrivelse avseende Riksrevisionens rapport om statliga insatser för akademiker med utländsk utbildning understryker regeringen att det är av stor vikt att systemet är samordnat och tydligt för den enskilde och att ansvarsfördelningen mellan myndigheterna är klarlagd. Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse att det nuvarande systemet kan göras mer ändamålsenligt och effektivt. Ett arbete pågår nu inom

Regeringskansliet som syftar till att uppnå det. Utbildningsdepartementet har bland annat uppdragit åt en utredare att kartlägga valideringsinsatser och lämna förslag som syftar till en effektiv användning av resurser så att fler individer ska kunna få sin reella kompetens validerad. I uppdraget ingår att föreslå hur en nationell samordning och styrning ska organiseras för att öka effektiviteten, rättssäkerheten, kvaliteten och legitimiteten i valideringsverksamheten.

Sedan juni 2008 har Lunds universitet, Göteborgs universitet, Linköpings universitet och Karolinska Institutet möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk läkar-, sjuksköterske- och tandläkarutbildning. I budgetpropositionen för 2015 avsatte regeringen medel för utbyggnad av de kompletterande högskoleutbildningarna för att personer med utländsk utbildning lättare ska få jobb som motsvarar personens utbildningsnivå. Universitets- och högskolerådet har också fått ökade anslag för att förkorta myndighetens handläggningstider för bedömning av utländsk utbildning. Bakgrunden är ett ökat antal ärenden på grund av bland annat fler asylsökande.

Socialstyrelsen har den 12 februari 2015 fått i uppdrag att anordna medicinska kunskapsprov och kurser och prov i samhälls- och författningskunskap och viss administration angående praktik för hälso- och sjukvårdspersonal som har utbildning från land utanför EU/EES och som ansöker om legitimation i Sverige.

Regeringen är medveten om att det finns svårigheter för hälso- och sjukvårdspersonal att få praktikplats. Det är landstingen som ansvarar för att anordna praktikplatser och yrkeshandledning i den utsträckning som de har möjlighet, men det är viktigt att den som erbjuder praktikplats även får tillgång till den handledning som behövs. Praktik och yrkeshandledning kan även ingå som en del i att få sin yrkeskompetens validerad. Den tidigare nämnda utredningen om validering ska även kartlägga vilka insatser och möjligheter som finns i nuläget för att få sina yrkeskunskaper validerade.

Att få till stånd ett effektivt system som på ett enkelt och bra sätt tar till vara den resurs som utländsk vårdpersonal utgör är en viktig fråga för regeringen.

Anf. 39 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet Gabriel Wikström, för svaret!

Folkpartiet har ställt den här interpellationen mot bakgrund av att det finns stora utmaningar och långa väntetider när det gäller personer som kommer till Sverige. De kan vara nyanlända, men de kan också ha bott här i ett, två eller tre år, och fortfarande kommer de inte in i arbetslivet, trots att de har en akademisk examen.

Jag tittade på siffrorna för vårdutbildningarna i oktober i höstas. Då kunde det ta upp till 200 veckor innan man fick sin vårdutbildning validerad. Det är klart att, precis som regeringen skriver i svaret, det är ett resursslöseri.

Det skulle vara önskvärt med en nationell valideringsmodell. Jag vet att också den tidigare regeringen har tittat på detta, och det har utretts fram och tillbaka. Statskontoret kom med en rapport nyligen där man tyckte att den ansvarsfördelning som fanns hos myndigheterna var bra. Jag vill då fråga vad sjukvårdsministern tycker om det.

I grund och botten tror jag och Folkpartiet att det behövs ett politiskt ställningstagande. Det är väldigt många kockar. Kommunala vuxenutbildningar, landsting, Socialstyrelsen, Universitets- och högskolerådet och Arbetsförmedlingen har validering. Det är väldigt utbrett och byråkratiskt, vill jag påstå. Jag medger att detta inte är någon lätt fråga, men det kan vara en förklaring till varför det fortfarande ser ut som det gör. Efter decennier av diskussioner och debatt om ett bättre valideringssystem har vi fortfarande inte landat där.

Jag hoppas att den inrikespolitiska debatten som nu förs i Sverige om integration och migration och ett ökat intresse för dessa frågor bidrar till att skapa en politisk vilja att göra någonting konkret.

När jag studerade Arbetsförmedlingens prognos som kom för drygt en vecka sedan pekade man ut två områden. Prognosen är fortsatt positiv för arbetsmarknaden. Den största tillväxtökningen sker inom servicesektorn och också inom hälso- och sjukvården. När man besöker kommunernas vård och omsorg och inte minst landstingens sjukvårdssektor pekar de på ett akut behov av sjuksköterskor, undersköterskor och läkare. Nästan varenda yrkeskategori som man har inom landstingets hälso- och sjukvård är bristyrken under de kommande fem till tio åren.

Jag har hört sjukvårdsministern och statsrådet säga i en radiointervju: Ja, vi ska kanske öka antalet platser på läkarprogrammet. Men vi kan inte vänta i fyra, fem eller sex år för att få tillgång till den kompetensen.

Både jag och sjukvårdsministern kommer från Västmanland. Landstinget där har väldigt höga kostnader för stafettläkare. De kostar 40 procent mer än ordinarie läkare. Då har jag inte hunnit se hur det ser ut över hela landet, men det finns kommuner och regioner som återkommande påpekar på detta, inte minst på grund av demografien. Dessa för välfärden så viktiga yrken med rätt kompetens bör snabbt besättas och den finns, inte minst när det gäller de utrikesfödda i Sverige.

Anf. 40 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag vill också passa på att tacka Roger Haddad för att han ställde den här interpellationen. Det är mycket viktiga frågor som tas upp.

Jag kan börja med att försäkra att regeringen tar dessa frågor på väldigt stort allvar. Det är komplexa frågor, och det är många olika åtgärder som behöver vidtas, och det är ju interpellanten väl medveten om. Vi står inför stora utmaningar som kommer att kräva ett agerande, inte bara av staten utan förmodligen av många fler aktörer. Jag ser fram emot både diskussionen och en god dialog inte minst med Roger Haddad och Folkpartiet. Det är viktigt att vi kommer fram till lösningar.

Trots att det pågår översyner och utredningar är det viktigt att se vad vi kan göra i stunden för att underlätta för till exempel utländskt utbildade läkare att få sin legitimation snabbare. De pengar till Socialstyrelsen som regeringen beslutade om i går är en del i att underlätta Socialstyrelsens arbete. Vi är väl medvetna om att det inte på långa vägar kommer att lösa de utmaningar vi står inför, men det är en konkret handling gällande ett konkret problem där vi inte behöver avvakta vidare utredningar eller översyner i frågan. Det finns förmodligen fler sådana som regeringen har att handha med tiden.

Roger Haddad tar upp kompetensförsörjningen i stort. Det är svensk hälso- och sjukvårds kanske allra största utmaning både på kort och framför allt på lång sikt. Kompetensförsörjningen handlar om inflödet till vårdyrkena, att det ska finnas utbildad personal, både sjuksköterskor och läkare, som ska kunna ta i anspråk de platser som finns, men kompetensförsörjningen handlar minst lika mycket om att se till att arbetssituationen är hållbar så att sjuksköterskor och läkare väljer att stanna kvar inom yrket, så att de till exempel inte söker jobb i Norge eller för den delen helt byter karriär, utan tycker att den svenska hälso- och sjukvården är attraktiv att arbeta inom.

Här har jag varit väldigt tydlig. Det gäller inte bara utökningen av platserna på läkarutbildningen, utan jag har också varit tydlig med att säga att här finns ett gemensamt ansvar för landstingen, regionerna och staten att ta. Vi ska inte ta ifrån landstingen och regionerna deras arbetsgivaransvar, absolut inte, men staten har ett ansvar att stödja dem i denna viktiga utmaning.

Som Roger Haddad påpekar är både jag och riksdagsledamoten från Västmanland. Jag är glad att kunna konstatera att det i samtal med landstingsledningen framkom att man är väl medveten om de problem som finns men också vilken roll Landstinget Västmanland skulle kunna spela för att snabbare få ut exempelvis utländskt utbildade läkare. Jag är glad att man tar den frågan på stort allvar.

Anf. 41 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack, statsrådet! Jag är nöjd i den delen av svaret där det sägs att det pågår ett arbete för att uppnå ett nationellt valideringssystem. Det arbetet har pågått under flera regeringar. Vi väntar med stort intresse på resultatet, och jag hoppas att det inte fördröjs. Arbetsförmedlingen fick för ett år sedan 10 miljoner kronor av alliansregeringen för att nu i februari komma med en modell för yrkeskompetenskartläggningar och valideringar.

Det rör flera myndigheter. Inom det område som statsrådet ansvarar för, hälso- och sjukvård, har Socialstyrelsen inte precis imponerat vad gäller handläggningstiderna. Ibland är nog interpellationsdebatter bra. Jag noterar att regeringen i går tog beslut om 8,6 miljoner, men det är pengar till kurser och prov inom medicinområdet. Hur mycket det påverkar de långa handläggningstiderna vid myndigheten kan jag inte svara på. Kanske statsrådet kan svara på det.

Det jag inte är riktigt nöjd med i interpellationssvaret, herr talman, är statsrådets hänvisning till landstingen när det gäller praktikplatser och tillgång till svenskundervisning. Statsrådet säger att den största utmaningen för hälso- och sjukvården är kompetensförsörjningen. Det finns brister. Det gäller till exempel svenska för invandrare. I budgetpropositionen står nästan ingenting om hur regeringen vill reformera sfi. Folkpartiet vill skrota sfi som egen skolform och lägga in den i vuxenutbildningen för att på ett bättre sätt få ett flexibelt system med yrkesinriktad sfi, till exempel inom det här området.

Jag noterar att regeringen när det gäller skolan och lärarlönerna sätter sig med Sveriges Kommuner och Landsting och diskuterar hur man ska höja lönerna. Samtidigt som läget är akut och det inte finns språkkompletterande kurser i alla landsting och inte tillgång till praktik säger statsrådet att det är landstingens ansvar, men det blir ett nationellt problem utifrån sjukvårds- och välfärdspolitiken. 46 000 nya tjänster tillkommer under 2015 i sysselsättningsökning. Huvudparten av dem tillkommer inom hälso- och sjukvården. Vi har inte råd att vänta i fyra fem år för att lösa det kompetensglappet.

Vi bejakar ett nationellt valideringssystem. Vi anser att lönerna måste höjas. Det är naturligtvis kommunernas och landstingens ansvar, men översynen av sfi tycker jag är ett statligt ansvar. Tillgången till kompletterande utbildningar inom det medicinska området tycker jag också är ett statligt ansvar eftersom lärosätena i huvudsak har det uppdraget.

Arbetsförmedlingen måste ses över för att de på ett bättre sätt ska kunna jobba tillsammans med kommuner och landsting. Ingenting i statsrådets svar sägs om den delen. Arbetsförmedlingen har ett antal miljarder varje år för just det uppdraget.

Landstingen måste bli bättre på att erbjuda praktikplatser. Jag hoppas att statsrådet har någon vision och kan visa något slags vilja att göra någonting konkret när det gäller praktikplatser. Det räcker inte att tala om validering. Om jag inte får min kurs, om jag inte får komma i praktik som sjuksköterska, specialistsjuksköterska eller läkare på en vårdcentral betyder det att jag inte slutför min valideringsprocess och kanske aldrig blir behörig att söka de tjänster som trots allt finns.

Anf. 42 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag beklagar om jag var otydlig i mitt tidigare inlägg. Det jag sa var att staten har en roll att spela på detta område. Vi kan inte bara hänskjuta ansvaret till landstingen och regionerna, även om de i formell mening har det yttersta arbetsgivaransvaret och också ansvaret för hur man organiserar verksamheten.

Den roll som staten ska spela måste vara strategisk, måste handla om utbildningsplatser. I vårt budgetförslag i höstas anslog vi medel inte minst till fler sjuksköterskeutbildningar. Det handlar om att se över behoven inom den svenska hälso- och sjukvården på både kort och lite längre sikt. Vi vet att de behovsanalyser som gjorts inte alltid har varit tillräckliga för

att kunna komma vidare. En av de åtgärder jag avser att vidta under det här året är att bilda ett kompetensråd som ska samla en lång rad olika aktörer för att få en bättre bild av hur behoven ser ut men också påbörja nödvändiga diskussioner om hur vi tillsammans möter utmaningen om kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården.

Vi har också frågan om organisering av verksamheten i stort. Jag är glad över signalerna från Sveriges Kommuner och Landsting om att de tittar mer aktivt än på många år på möjligheten att bilda större regioner eller åtminstone att kunna samarbeta mer och på ett bättre sätt över landstingsgränserna vad gäller hälso- och sjukvård. Det tror jag är ett sätt att höja kvaliteten på svensk hälso- och sjukvård men också ett sätt att bli attraktivare som arbetsgivare. I det arbetet och i den dialogen har staten naturligtvis en mycket tydlig roll att spela.

Det handlar även om att se över, vilket jag var inne på tidigare, arbetssituationen för personalen inom hälso- och sjukvården. Vi vet att många upplever att de får ägna alldeles för mycket tid åt administration i stället för att möta patienter. Av den anledningen föreslog regeringen i sitt budgetförslag i höstas en professionsmiljard som bland annat skulle underlätta för vård- och omsorgspersonalen genom att onödig administration kunde undantas och därmed frigöra tid för mötet med patienterna. Vi avser att komma tillbaka i den frågan, för behoven är fortfarande stora. Som jag påpekat har staten en naturlig roll att spela i det viktiga arbetet framöver.

Roger Haddad tog upp Arbetsförmedlingen som en viktig aktör för att valideringen ska fungera och inte minst för att man snabbt ska komma ut på svensk arbetsmarknad. Också Arbetsförmedlingens personal har upplevt att de ägnat alldeles för mycket tid åt administration och alldeles för lite tid åt att möta klienterna och hjälpa dem att komma ut på arbetsmarknaden.

Här pågår diskussioner, vet jag, mellan arbetsmarknadsministern och Arbetsförmedlingen. Det finns också ett intresse, har jag noterat inte minst i medierna, från Arbetsförmedlingens sida av att göra förändringar på detta område. Det är någonting som är väldigt positivt, för Arbetsförmedlingen har som sagt en särställning i detta.

Roger Haddad nämner också att han inte är imponerad av Socialstyrelsen. Jag kan säga att jag är nöjd med att Socialstyrelsen tittar på problemet och är väl medveten om det. Men det återstår fortfarande att leverera och bli bättre när det gäller inte minst godkännande av legitimationer.

Anf. 43 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack, sjukvårdsministern! Arbetsförmedlingen ska ses över i grunden. Det var det som en majoritet i riksdagen i går beslutade att tillkännage till regeringen. I det uppdraget ligger att renodla uppdraget i hopp om att de kan ägna sig åt att bland annat snabbare hjälpa människor som söker jobb att komma ut i arbete. Det har naturligtvis inte fungerat.

Det regeringsbeslut som kom i går om att ge lite mer pengar till Socialstyrelsen för kurser är bra, men det är handläggningstiderna som fortfarande är för långa. Det gäller Socialstyrelsen. Det gäller Universitets- och högskolerådet, som gör en bedömning av utländska examina. Det är det jag i huvudsak fokuserar på i interpellationen. Det gäller utrikes födda som har akademisk utbildning, som sjuksköterska eller läkare, som är viktiga för hälso- och sjukvården.

Det positiva som statsrådet säger är att det behövs en strategisk ansats. Jag håller med om det. Men det förpliktar. I så fall skulle jag och Folkpartiet vilja se motsvarande diskussioner med Sveriges Kommuner och Landsting, som är arbetsgivare: Vad kan ni göra? Vilket stöd kan staten ge, inte minst när det gäller praktik?

Återigen: Om det inte finns kompletterande kurser i regionerna eller på lärosätena kanske man inte kan komplettera. Vi har sett i olika utvärderingar att ett hinder är de nyanländas språkkunskaper. Men får jag sitta på ett asylboende eller i en kommun i ett år utan att komma in på den kurs som anordnas av kommunala vuxenutbildningen eller Arbetsförmedlingen måste staten göra någonting åt det.

Tillsätt ett kompetensråd! Se över behovet! Vi vet – och jag tror att statsrådet också vet – att det finns ett akut behov av dessa kompetenser. Vi vet hur stort behovet är, inte minst enligt prognoserna.

Tack för debatten! Vi har höga förväntningar.

Anf. 44 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack så mycket för de höga förväntningarna! Jag ska göra mitt bästa för att infria dem.

Som jag har sagt i alla mina inlägg är detta en oerhört viktig utmaning. Den är komplex. Flera tidigare regeringar har misslyckats med att på ett tillfredsställande sätt ta sig an utmaningen. Men jag tror att vi inte minst med gemensamma krafter, över parti- och blockgränserna, kan ta oss an de utmaningar vi ser, inte minst när det gäller validering för att nyanlända snabbare ska komma ut på svensk arbetsmarknad, till gagn både för enskilda individer och i detta fall naturligtvis för det svenska hälso- och sjukvårdssystemet i stort.

Jag vill återigen tacka ledamoten Roger Haddad för att han har väckt denna ytterst viktiga fråga. Jag ser fram emot en fortsatt dialog om detta tillsammans med såväl Roger Haddad som Folkpartiet och andra partier. Det är en stor utmaning som vi måste lösa tillsammans.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Framställningar

2014/15:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank för räkenskapsåret 2014

2014/15:RB2 Förslag till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2014 samt riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse för 2014

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 februari

2014/15:281 Regeringens aviserade höjda skatter

av *Erik Andersson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:282 Jernhusens konkurrens med privata bolag

av *Penilla Gunther* (KD)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:283 Ideell second hand-försäljning

av *Eva Lohman* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:284 Onyktra och körkortslösa chaufförer

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:285 Statligt huvudansvar för skolan

av *Daniel Riazat* (V)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:286 Planering av banunderhåll

av *Margareta B Kjellin* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:287 Regeringens agerande gällande Efsi

av *Jan Ericson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:288 Högre produktivitet och fler i arbete

av *Jan Ericson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:289 Införande av tonnageskatt

av *Boriana Åberg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 februari

2014/15:211 Paketreselagen

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:212 HVB-hem och mobiltelefoner

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:213 EU:s gemensamma asyllagstiftning

av *Mikael Cederbratt* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:214 Jämställdhetsbonus

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:215 Tillfällig föräldrapenning

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:216 Förlängning av utbildningstiden för tandhygienister

av *Barbro Westerholm* (FP)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:217 Villkorad läkemedelsanvändning för mjölkgårdar

av *Anders Forsberg* (SD)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:218 Enskildas inflytande över val av hjälpmedel

av *Bengt Eliasson* (FP)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:219 Socialförsäkringsfrågorna i årets budget

av *Johan Forssell* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:220 Ansvar för integrationsfrågor i regeringen

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2014/15:221 Sveriges stöd till fossila investeringar

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 11.03.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ABIGAIL CHOATE

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 2 Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 3 Svar på interpellation 2014/15:243 om otillåtna bosättningar	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	2
Anf. 2 MARIA MALMER STENERGARD (M)	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	4
Anf. 4 MARIA MALMER STENERGARD (M)	4
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	5
Anf. 6 MARIA MALMER STENERGARD (M)	6
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	6
§ 4 Svar på interpellation 2014/15:237 om framtidens livsmedelsförsörjning	6
Anf. 8 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	6
Anf. 9 ÅSA COENRAADS (M)	7
Anf. 10 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	8
Anf. 11 ÅSA COENRAADS (M)	9
Anf. 12 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	10
Anf. 13 ÅSA COENRAADS (M)	10
Anf. 14 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	11
§ 5 Svar på interpellation 2014/15:241 om Djuromsorgsprogrammet för grisar	12
Anf. 15 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	12
Anf. 16 JENS HOLM (V)	12
Anf. 17 EMMA NOHRÉN (MP)	13
Anf. 18 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	14
Anf. 19 JENS HOLM (V)	15
Anf. 20 EMMA NOHRÉN (MP)	16
Anf. 21 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	16
Anf. 22 JENS HOLM (V)	16
Anf. 23 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	17
§ 6 Svar på interpellation 2014/15:247 om rättsosäkert läge för bönderna	17
Anf. 24 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	17
Anf. 25 GUNILLA NORDGREN (M)	18
Anf. 26 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	19
Anf. 27 GUNILLA NORDGREN (M)	19
Anf. 28 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	20
Anf. 29 GUNILLA NORDGREN (M)	20
Anf. 30 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	21

Ajournering	21
Återupptagna förhandlingar	21
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:207 om gårdsförsäljning	21
Anf. 31 FÖRSTE VICE TALMANNEN	21
Anf. 32 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	22
Anf. 33 JOHAN HULTBERG (M)	23
Anf. 34 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	24
Anf. 35 JOHAN HULTBERG (M)	24
Anf. 36 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	25
Anf. 37 JOHAN HULTBERG (M)	26
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:218 om utrikesfödda akademikers etablering inom vård och omsorg	26
Anf. 38 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	26
Anf. 39 ROGER HADDAD (FP)	28
Anf. 40 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	29
Anf. 41 ROGER HADDAD (FP)	29
Anf. 42 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	30
Anf. 43 ROGER HADDAD (FP)	31
Anf. 44 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	32
§ 9 Bordläggning	32
§ 10 Anmälan om interpellationer	33
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	33
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 11.03.	34